

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	8Cdo/46/2023
Identifikačné číslo spisu:	4217202407
Dátum vydania rozhodnutia:	30.04.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Gabriela Klenková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:4217202407.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne Z. W., narodenej X. H. XXXX, W., Y. X/XX, zastúpenej JUDr. Ivetou Majlingovou, Komárno, Pohraničná 7, proti žalovanej U. H., narodenej XX. Y. XXXX, U.Á. G. B., XXXXX X., W. XX, zastúpenej spoločnosťou ADVOKA, s. r. o., Bratislava, Komárnická 36, IČO: 44 449 615, o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva k nehnuteľnostiam, vedenom na Okresnom súde Komárno pod sp. zn. 8C/12/2017, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Nitre z 29. júna 2023 sp. zn. 9Co/32/2020, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalobkyni p r i z n á v a nárok na náhradu trov dovolacieho konania proti žalovanej v plnom rozsahu.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Komárno (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom č. k. 8C/12/2017-476 z 11. novembra 2019 v spojení s opravným uznesením č. k. 8C/12/2017-519 z 15. januára 2020 zrušil podielové spoluvlastníctvo strán sporu k nehnuteľnosti vedenej Okresným úradom Komárno, katastrálnym odborom na liste vlastníctva (ďalej len „LV“) č. XXX pre k. ú. W. a to pozemok registra „C“ parcelného č. XX o výmere 415 m² - zastavané plochy a nádvoría tak, že do výlučného vlastníctva žalobkyne prikázal novovytvorený pozemok registra „C“ parcelného č. XX/XX o výmere 24 m² - zastavané plochy, parcelného č. XX/XX o výmere 108 m² - zastavané plochy, parcelného č. XX/XX o výmere 23 m² - zastavané plochy, vytvorené geometrickým plánom geodetom N. Z. K., č. 35049251-221/2016 z 19. septembra 2016 autorizačne overeným dňa 30. septembra 2016; do podielového spoluvlastníctva žalovanej v podiele 1-ice k celku a do bezpodielového spoluvlastníctva manželov H. P., narodeného X. H. XXXX a V. P., narodenej X. T. XXXX v podiele 1-ice k celku, prikázal novovytvorený pozemok registra „C“ parcelného č. XX/XX o výmere 23 m² zastavané plochy, parcelného č. XX/XX o výmere 16 m² zastavané plochy, parcelného č. XX/XX o výmere 18 m² zastavané plochy, parcelného č. XX/XX o výmere 75 m² zastavané plochy, vytvorené geometrickým plánom geodeta N. Z. K. č. 35049251-221/2016 z 19. septembra 2016, autorizačne overeným dňa 19. septembra 2016 a úradne overeným dňa 30. septembra 2016; do podielového spoluvlastníctva žalovanej v podiele 6/18-in k celku a do bezpodielového spoluvlastníctva manželov H. P., narodeného X. H.

XXXX a V. P., narodenej X. T. XXXX v podiele 6/18-in k celku prikázal novovytvorený pozemok registra „C“ parcelného č. XX/XX o výmere 21 m2 zastavané plochy, parcelného č. XX/XX o výmere 16 m2 zastavané plochy, vytvorené geometrickým plánom geodetom N.. Z. K.I., č. 35049251-221/2016 z 19. septembra 2016, autorizačne overeným dňa 19. septembra 2016 a úradne overeným dňa 30. septembra 2016; vyslovil, že geometrický plán vypracovaný geodetom N.. Z. K., č. 35049251-221/2016 z 19. septembra 2016, autorizačne overeným dňa 19. septembra 2016 a úradne overeným dňa 30. septembra 2016 tvorí neoddeliteľnú súčasť tohto rozsudku; žalobkyni uložil povinnosť zaplatiť žalovanej z titulu finančného vyporiadania sumu 1 013,84 eura a žalovaným 2/ a 3/ spoločne a nerozdielne sumu 1 013,84 eura v lehote 3 dní od právoplatnosti rozsudku; zriadil vecné bremeno v prospech vlastníka nehnuteľnosti registra „C“ parcelného č. XX a parcelného č. XX, vedené Okresným úradom W.G., katastrálnym odborom na LV č. XXXX pre k. ú. W., spočívajúce v povinnosti vlastníkov novovytvoreného pozemku registra „C“ parcelného č. XX/XX, vytvoreného geometrickým plánom geodeta N.. Z. K.I., č. 35049251-221/2016 z 19. septembra 2016, autorizačne overeným dňa 19. septembra 2016 a úradne overeným dňa 30. septembra 2016 strpieť na nehnuteľnosti vodovodnú šachtu a vodovodnú prípojku vedúcu do nehnuteľnosti registra „C“ parcelného č. XX a parcelného č. XX; žalovaným 1/ až 3/ uložil povinnosť zaplatiť žalobkyni náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

1.1. Právne vec posúdil v súlade s čl. 6 ods. 1, čl. 8 Základných princípov zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“), § 149, § 150 § 151, § 186 ods. 2 a § 215 ods.1 CSP a § 142 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka. Na základe výsledkov vykonaného dokazovania považoval za preukázané, strany sporu sú podielovými spoluvlastníkmi vedených na Okresnom úrade v Komárne, katastrálny odbor na LV č. XXX pre k. ú. W. ako pozemok registra „C“ parcelného č. XX o výmere 415 m2 zastavané plochy a nádvoria ako pozemok, na ktorom je spoločný dvor, a to žalobkyňa a žalovaná 1/, každá v podiele po 6/18-in k celku a žalovaní 2/ a 3/ v podiele 6/18-in k celku. Žalobkyňa je výlučnou vlastníčkou nehnuteľností vedených na Okresnom úrade v Komárne, katastrálny odbor na LV č. XXXX pre k. ú. W.G. ako pozemku registra „C“ parcelného č. XX o výmere 108 m2 zastavaná plocha a nádvorie s rodinným domom súpisného č. X, parcelného č. XX o výmere 13 m2 zastavané plochy a nádvoria. Žalovaná 1/ je výlučnou vlastníčkou nehnuteľností vedených na Okresnom úrade v Komárne, katastrálnym odborom na LV č. XXX pre k. ú. W. ako pozemku registra „C“ parcelného č. XX o výmere 126 m2 zastavaná plocha a nádvorie s rodinným domom súpisného č. X. Pôvodne žalovaní 2/ a 3/ boli vlastníkami nehnuteľností vedených na LV č. XXX pre k. ú. W. ako pozemky registra „C“ parcelného č. XX o výmere 68 m2 zastavaná plocha a nádvorie s rodinným domom súpisného č. X. Vykonanou obhliadkou na mieste samom súd prvej inštancie zistil, že žalovaná 1/ má vo vlastníctve pozemok parcelného č. XX/XX domovú nehnuteľnosť v dezolátnom neobývatelnom stave. Žalobkyňa nemenila charakter nehnuteľností, ktoré sú v jej výlučnom vlastníctve a to pôvodne pozemok parcelného č. XX/XX a č. XX/XX už vôbec nezasiahla do urbanistickej štruktúry. Aj zo správy Krajského pamiatkového úradu vyplynulo záväzné stanovisko k dodatočnému povoleniu stavby pod č. KPUNR-2019/7095-4/23663/THT z 26. marca 2019. Súd prvej inštancie žiadosť na doplnenie dokazovania vyžiadanim si kompletnej dokumentácii k žiadosti o dodatočné povolenie stavby zamietol z dôvodu, že takýto dôkaz by bol nadbytočný a nesúvisel s nehnuteľnosťou, ktorá bola predmetom tohto konania. K požiadavke žalovanej 1/ ohľadne prístupu k jej nehnuteľnosti zo strany budovy Okresného súdu Komárno, súd prvej inštancie podotkol, že z LV č. XXXX k. ú. W. P. vyplýva, že vlastníkom pozemku parcelného č. XX o výmere 5 888 m2 zastavané plochy a nádvoria, budova súpisného č. XXX a parcelného č. XX o výmere 45 m2 zastavané plochy a nádvoria, je Slovenská republika a správcom je Okresný súd Komárno. Uvedený prístup nikdy nebol na nehnuteľnosť, ktorá je predmetom sporu, nakoľko je ohraničený vyše 3-metrovým múrom, za ktorým sa pôvodne nachádzali pivničné priestory patriace žalobkyni, ktoré boli upravené na garáž. Zo znaleckého posudku č. 49/2017 mal súd prvej inštancie preukázané, že všeobecná hodnota nehnuteľností tvoriacich predmet sporu predstavuje sumu 69,92 eura/m2. Z predložených zásad ochrany vypracovaných Krajským pamiatkovým úradom nevyplýva žiadny zákaz alebo nemožnosť reálnej delby. Zásady ochrany nevyklúčujú reálnu delbu pozemkov v pamiatkovej zóne, zdôrazňujú len potrebu zachovania pôdorysných črt pôvodných parciel a dodržanie pôvodnej urbanistickej štruktúry, tvarov uličných zoskupení a objektov v pamiatkovej zóne. Rozdelením pôvodného pozemku parcelného č. XX dochádza len k jej rozdeleniu na menšie celky pri zachovaní pôvodnej parcelačnej štruktúry.

Vzhľadom na uvedené, súd prvej inštancie vyhodnotil skutkový a právny stav veci tak, že pozemok registra „C“ parcelného č. XX je reálne deliteľný. Súd prvej inštancie konštatoval, že geometrický plán predložený žalobkyňou rešpektuje navrhnutý spôsob vysporiadania tak, aby pri vysporiadaní boli zohľadnené hľadiská doterajšieho užívania spoločnej parcely, výmera jednotlivých spoluvlastníckych podielov a prístup jednotlivých spoluvlastníkov na ich nehnuteľnosti, ktoré budú prikázané do výlučného vlastníctva, po zohľadnení aj skutočností, že na susediacich nehnuteľnostiach sa nachádzajú rodinné domy a to žalobkyne na pozemku parcelného č. XX a č. XX, vedeného na LV č. XXXX, žalovanej 1/ na pozemku parcelného č. XX, vedeného na LV č. XXX a žalovaných 2/ a 3/ na pozemku parcelného č. XX, vedeného na LV č. XXX. Strany sporu majú zabezpečený prístup k svojim nehnuteľnostiam cez novovytvorený pozemok parcelných č. XX/XX a č. XX/XX, ktorí všetci podieloví spoluvlastníci využívajú ako prístupový chodník k jednotlivým svojim nehnuteľnostiam, čo bolo preukázané pri miestnej obhliadke. Z uvedeného dôvodu preto súd prvej inštancie pri rozhodovaní o prikázaní veci rozhodol o prikázaní uvedeného pozemku do podielového spoluvlastníctva všetkých spoluvlastníkov v existujúcich podieloch v rozsahu 6/18-in k celku. Keďže strany chceli zotrvať v podielovom spoluvlastníctve, súd prvej inštancie im preto prikázal do podielového spoluvlastníctva novovytvorené pozemky parcelných č. XX/XX, XX, XX, XX, XX, čo im umožní faktické užívanie výmery 260 m² z pôvodného pozemku parcelného č. XX. Pôvodné spoluvlastnícke podiely žalovaných vyjadrené v m² predstavovali 276 m². Súd prvej inštancie v rámci vyporiadania zrušeného podielového spoluvlastníctva prikázal do výlučného vlastníctva žalobkyne novovytvorený pozemok parcelného č. XX/XX, ktorý tvorí chodník pri domovej nehnuteľnosti, ako aj pozemky parcelných č. XX/XX a XX/XX. V tejto súvislosti zdôraznil, že zo zistení vyplývajúcich z miestnej obhliadky doposiaľ existujúceho užívania spoločného pozemku parcelného č. XX, majú na zreteli účelné využitie vecí, s konštatovaním splnenia všetkých zákonných podmienok pre zrušenie podielového vlastníctva k pozemku parcelného č. XX. Následne súd prvej inštancie v súlade s ustanovením § 142 Občianskeho zákonníka prikázal do výlučného vlastníctva žalobkyne a to pozemky parcelných č. XX/XX, Č.. XX/XX H. Č.. XX/XX z dôvodu, že tieto novovytvorené nehnuteľnosti hraničia s jej rodinným domom nachádzajúcim sa na pozemku registra „C“ parcelného č. XX a č. XX vedeného na LV č. XXXX, rešpektujúc tým účelnosť využitia, ako aj historické spôsoby užívania a využívania tejto časti nehnuteľnosti žalobkyňou a jej právnymi predchodcami. Pri prikázaní novovytvoreného pozemku parcelného č. XX/XX, súd prvej inštancie prihliadal na skutočnosť, že tento pozemok pri súčasnom spôsobe vyporiadania bolo možné prikázať len do výlučného vlastníctva žalobkyne, nakoľko medzi novovytvorenými pozemkami parcelných č. XX/XX a č. XX/XX je vybudovaný oporný múr v rámci nutných terénnych úprav pre viac než dvojmetrový terénny výškový rozdiel. Pozemok parcelného č. XX/XX nikto z vlastníkov nemal možnosť využívať, pretože tento je začlenený do prístupovej cesty, ktorá vedie na vybudované Nádvorie Európy a ktorá prístupová cesta je vo vlastníctve Slovenskej republiky v správe Okresného súdu Komárno, ktorý určuje prístup k nej. Nakoľko len žalobkyňa má možnosť prístupu na tento pozemok, cez jej podzemné priestory nachádzajúce sa pod novovytvoreným pozemkom parcelného č. XX/XX a č. XX vedených na LV č. XXXX, preto tieto pozemky súd prvej inštancie prikázal do vlastníctva žalobkyne. Z vykonanej miestnej obhliadky bolo zistené, že na novovytvorenom pozemku parcelného č. XX/XX sa nachádza jediná vodovodná prípojka a šachta vedúca do nehnuteľností vo výlučnom vlastníctve žalobkyne, preto bolo povinnosťou súdu pri rozdelení nehnuteľností riešiť tento stav zriadením vecného bremena spočívajúceho v povinnosti zostávajúcich vlastníkov pozemku parcelného č. XX/XX strpieť na svojej nehnuteľnosti vodovodnú šachtu a vodovodnú prípojku. Podľa LV č. XXX pre k. ú. W. má pozemok registra „C“ parcelného č. XX výmeru 415 m². Spoluvlastnícky podiel žalobkyne predstavuje výmeru 138,33 m², podiel žalovanej 1/ výmeru 138,33 m² a podiel žalovaných 2/ a 3/ v bezpodielovom spoluvlastníctve manželov (ďalej len „BSM“) výmeru 138,33 m². Po zrušení a vysporiadaní podielového spoluvlastníctva nadobudla žalobkyňa výmeru v rozsahu 167,33 m². Výmera, ktorá jej bola prikázaná nad rozsah jej pôvodného spoluvlastníckeho podielu predstavuje 29 m², ktorej hodnota podľa znaleckého posudku č. 49/2017 predstavuje sumu 2027,68 eura (29 x 69,92 eura/m²). V tejto súvislosti súd prvej inštancie dôvodil, že prikázanie veci je nevyhnutne spojené s povinnosťou poskytnutia primeranej náhrady v peniazoch. Podľa ustálenej judikatúry základom pre stanovenie primeranej náhrady za nehnuteľnosť je jej všeobecná cena. Podiel finančnej náhrady pre žalovanú 1/ predstavuje sumu 1 013,84 eura a žalovaných 2/ a 3/ v BSM predstavuje sumu 1 013,84 eura, na zaplatenie ktorej sumy zaviazal súd prvej inštancie žalobkyňu. Záverom súd prvej inštancie k zamietnutiu

návrhov žalovanej 1/ na doplnenie dokazovania s poukazom na ustanovenie § 167 CSP akcentoval, že žalovaná 1/ mala dostatočný časový priestor k predloženiu dôkazov na svoju obranu. O nároku na náhradu trov konania rozhodol v súlade s ustanoveniami § 262 ods. 1 a § 255 ods. 1 CSP.

2. Krajský súd v Nitre (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom z 29. júna 2023 sp. zn. 9Co/32/2020 zmenil rozsudok súdu prvej inštancie tak, že zrušil podielové spoluvlastníctvo strán sporu k nehnuteľnosti vedenej Okresným úradom Komárno, katastrálnym odborom na LV č. XXX pre k. ú. W. ako pozemok registra „C“ parcelného č. XX o výmere 415 m2 zastavané plochy a nádvoria; vyporiadal podielové spoluvlastníctvo tak, že do výlučného vlastníctva žalobkyne v podiele 1/1 prikázal novovytvorené pozemky registra „C“ parcelného č. XX/XX o výmere 24 m2 zastavané plochy, č. XX/XX o výmere 108 m2 zastavané plochy, č. XX/XX o výmere 23 m2 zastavané plochy, vytvorené geometrickým plánom geodetom N.. Z. K. č. 35049251-221/2016 z 19. septembra 2016, autorizačne overeným dňa 19. septembra 2016 a úradne overeným dňa 30. septembra 2016; do výlučného vlastníctva žalovanej v podiele 1/1 prikázal novovytvorené pozemky registra „C“ parcelného č. XX/XX o výmere 91 m2 zastavané plochy, č. XX/XX o výmere 23 m2 zastavané plochy, č. XX/XX o výmere 16 m2 zastavané plochy, č. XX/XX o výmere 18 m2 zastavané plochy, č. XX/XX o výmere 75 m2 zastavané plochy, vytvorené geometrickým plánom geodeta N.. Z.H. K. č. 35049251-221/2016 z 19. septembra 2016, autorizačne overeného dňa 19. septembra 2016 a úradne overeného dňa 30. septembra 2016. Novovytvorené pozemky registra „C“ parcelného č. XX/XX o výmere 21 m2 zastavané plochy, č. XX/XX C. výmere 16 m2 zastavané plochy, vytvorené geometrickým plánom geodeta N.. Z.H. K. č. 35049251-221/2016 z 19. septembra 2016, autorizačne overeným dňa 19. septembra 2016 a úradne overeným dňa 30. septembra 2016 prikázal do podielového spoluvlastníctva žalobkyne v podiele 6/18-in k celku a žalovanej v podiele 12/18-in k celku. Žalobkyňu zaviazal vyplatiť žalovanej z titulu finančného vyporiadania sumu 2 027,68 eura, v lehote troch dní odo dňa právoplatnosti rozsudku; zriadil vecné bremeno v prospech vlastníka nehnuteľnosti registra „C“ parcelného č. XX a č. XX, vedené Okresným úradom Komárno, katastrálnym odborom na LV č. XXXX pre k. ú. W. spočívajúce v povinnosti vlastníka novovytvoreného pozemku registra „C“ parcelného č. XX/XX, vytvoreného geometrickým plánom geodeta N.. Z. K.I. č. 35049251-221/2016 z 19. septembra 2016, autorizačne overeným dňa 19. septembra 2016 a úradne overeným dňa 30. septembra 2016, strpieť na nehnuteľnosti vodovodnú šachtu a vodovodnú prípojku vedúcu do nehnuteľnosti registra „C“ parcelného č. XX a č. XX; vyslovil, že geometrický plán vypracovaný geodetom N.. Z. K. č. 35049251-221/2016 z 19. septembra 2016, autorizačne overeným dňa 19. septembra 2016 a úradne overeným dňa 30. septembra 2016 tvorí neoddeliteľnú súčasť tohto rozsudku; žalobkyňi priznal nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu.

2.1. Z obsahu spisu vyplýva, že v priebehu odvolacieho konania žalovaný 2/ H. P. zomrel dňa XX. K. XXXX a žalovaná 3/ V. P. zomrela dňa XX. K. XXXX. V dedičskej veci po nebohom H. P. uznesením Okresného súdu Komárno sp. zn. 11D/81/2022, Dnot 82/2022 z 15. augusta 2022 nadobudli nehnuteľnosti nachádzajúce sa v k. ú. W. zapísané na LV č. XXX pozemok registra „C“ parcelného č. XX dedičia V. L., V. X. H. K. P. V dedičskej veci po nebohej V. P. uznesením Okresného súdu Komárno sp. zn. 8D/17/2021, Dnot 137/2021 z 15. augusta 2022 nehnuteľnosti nachádzajúce v k. ú. W. zapísané na LV č. XXX pozemky registra „C“ parcelného č. XX nadobudli dedičia Y. W., V. L., V. X. H. K. P. Žalovaná kúpnu zmluvou z 15. augusta 2022 nadobudla nehnuteľnosti vedené na LV č. XXX v k. ú. W., ako aj spoluvlastnícke podiely k predmetu sporu zapísané na LV č. XXX v k. ú. W. od právnych nástupcov po nebohých žalovaných 2/ a 3/. Z uvedeného dôvodu, preto následne žalobkyňa upresnila žalobný návrh a odvolací súd pokračoval v konaní len s pôvodne žalovanou 1/. Následne odvolací súd postupom v súlade s § 384 ods. 1 a § 204 CSP, v rozsahu vyplývajúcom zo zápisnice o pojednávaní konanom dňa 1. júna 2023, vykonaním aj obhliadky na mieste samom zmenil napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie v súlade s § 388 CSP.

2.2. Odvolací súd po zhrnutí ustáleného skutkového stavu, výsledkov vykonaného dokazovania a právnom posúdení žalobného návrhu v súlade s ustanovením § 142 Občianskeho zákonníka uviedol, že spoluvlastníctvo je výrazom vlastníckeho vzťahu k spoločnej veci s tými dôsledkami, že spoluvlastník môže so svojím podielom nakladať len s ohľadom na záujmy ostatných spoluvlastníkov. Preto rovnako tak, ako nikto zásadne nemôže byť spravodlivo nútený, aby zotrval v spoluvlastníckom vzťahu, tak

nemôže byť nútený, aby bez vlastnej vôle prijal iného spoluvlastníka. V oboch prípadoch rozhoduje pri nezhode súd (I. ÚS 279/95). Konanie o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva je návrhovým konaním, v ktorom sú účastníkmi konania všetci spoluvlastníci, ktorí tvoria nerozlučné procesné spoločenstvo. Uvedené konanie patrí medzi konania, v ktorých súd nie je viazaný žalobným návrhom sporových strán, preto súd môže podielové spoluvlastníctvo vyporiadať iným spôsobom ako strany navrhujú. Taktiež môže rozhodnúť o primeranej náhrade podľa § 142 ods. 1 Občianskeho zákonníka v inej výške než účastníci požadujú, alebo zriadiť vecné bremeno podľa § 142 ods. 3 Občianskeho zákonníka, hoci ho nikto nenavrhol. Predmetom vyporiadania podielového spoluvlastníctva súdom však môžu byť len také veci, ktoré účastníci navrhujú na vyporiadanie a označili v žalobnom návrhu s tým, že práve k nim chcú podielové spoluvlastníctvo zrušiť. Pri vyporiadaní spoluvlastníctva spoločného dvora súdom platia pravidlá uvedené v ustanovení § 142 Občianskeho zákonníka. Vychádzajúc aj z rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1Cdo/33/2010 sa zohľadňuje veľkosť podielov a účelné využitie veci. Súd spoločnú nehnuteľnosť rozdelí na samostatné pozemky, len ak je to dobre možné napr. prihliadne na to, či budú mať vlastníci domov zabezpečený riadny prístup do svojho domu, vec musí byť deliteľná nielen z technického hľadiska, ale toto rozdelenie musí byť dobre možné z ďalších hľadísk, napr. z funkčného, teda aby veci vzniknuté delením mohli ich vlastníkom naďalej slúžiť spôsobom zodpovedajúcim ich povahe, podstate a posaniu. Pri zrušení a vyporiadaní spoluvlastníctva rozdelením spoločného dvora môže súd zriadiť vecné bremeno k novovzniknutému pozemku v prospech vlastníka iného novovzniknutého pozemku (rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Cdo/141/2005). Ak nie je rozdelenie spoločného dvora dobre možné, prikáže súd za primeranú náhradu spoločný dvor do vlastníctva jednému alebo viacerým spoluvlastníkom, prihliadnutím k účelnému využitiu spoločného dvora. Len výnimočne možno návrhu na zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva nevyhovieť, ak výnimočnosť takéhoto postupu bude presvedčivo doložená. Nevyhovenie návrhu musí byť odôvodnené existenciou dôvodov hodných osobitného zreteľa (R 1/1989) a zamietnutie žaloby o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva z dôvodov hodných osobitného zreteľa musí reflektovať skutkovú jedinečnosť konkrétneho prípadu. Zamietnuť návrh na zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva podľa § 142 ods. 2 Občianskeho zákonníka možno iba so zreteľom na skutočnosti, ktoré tu boli v čase rozhodovania súdu. V zhodnotení rozhodovania súdov o návrhu na zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva uverejnenom v judikáte R 1/1989 bol v aplikácii § 142 ods. 2 Občianskeho zákonníka vyslovený názor, podľa ktorého sa za dôvody hodné osobitného zreteľa, ktoré umožnili zamietnutie návrhu, považujú súdy najmä vysoký vek žalobcov spojený spravidla s ich nepriaznivým zdravotným stavom a skutočnosťou, že v nehnuteľnosti prežili väčšinu svojho života. Ďalej odvolací súd poukázal na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 25. februára 1998 sp. zn. 4Cdo/137/97, z ktorého citoval relevantnú časť týkajúcu sa posúdenia existencie dôvodov hodných osobitného zreteľa, kedy súd nezruší a nevyporiada podielové spoluvlastníctve podľa § 142 ods. 2 Občianskeho zákonníka.

2.3. Predmetom vyporiadania bola nehnuteľnosť zapísaná Okresným úradom Komárno, katastrálnym odborom na LV č. XXX pre k. ú. W. ako pozemok registra „C“ parcelného č. XX o výmere 415 m² zastavané plochy a nádvoria, ktorý pozemok nie je evidovaný ako spoločný dvor, ako tvrdila žalovaná. V čase rozhodovania odvolacieho súdu a vzhľadom na zmeny v spoluvlastníctve bolo nesporné, a vyplýva to z LV č. XXX, že pozemok parcelného č. XX o výmere 415 m², druh pozemku zastavané plochy a nádvoria sú v spoluvlastníctve žalobkyne v podiele 6/18-in a v spoluvlastníctve žalovanej v podiele 6/18-in a 6/18-in. Z vykonanej obhliadky tak súdom prvej inštancie, ako aj odvolacím súdom dňa 15. júna 2021, odvolací súd zistil, že rodinný dom žalobkyne, postavený na pozemku parcelného č. XX a č. XX sa nachádza na konci nehnuteľnosti parcelného č. XX a vchod k tejto nehnuteľnosti sa nachádza z ulice Y.W.. Nehnuteľnosť žalobkyne končí terasou na pozemku parcelného č. XX/XX a po vyjdení na túto terasu na pozemku parcelného č. XX/XX z výšky 3 m je vidieť pozemok parcelného č. XX/XX, ktorý predstavuje vybetónovaný trojuholníkový cíp a končí hranicou pozemku, za ktorou nasleduje pozemok parcelného č. XX, ktorý je vedený na LV č. XXXX vo vlastníctve Slovenskej republiky, v správe Okresného súdu Komárno. Ide o oplotený areál Okresného súdu Komárno, ktorý je oplotený a uzavretý, pričom vstup je možný len so súhlasom správcu. Na odvolacom pojednávaní vyšlo najavo, že časť pozemku parcelného č. XX má v prenájme od Okresného súdu Komárno nájomca, ktorý umiestnením betónových zábran docielil to, aby autá boli nútené ísť parkovať do podzemných garáží, ktoré

prevádzkuje. Na ohliadke bolo taktiež zistené, že oporný múr na hranici medzi pozemkami parcelných č. XX/XX a č. XX/XX predstavuje výškový rozdiel takmer 3 m, ktorý bolo potrebné opraviť a spevniť pre zabránenie zosuvu pôdy pre terénne a výškové rozdiely medzi pozemkami parcelných č. XX/XX a č. XX/XX. Žalobkyňa v konaní predložila geometrický plán č. 35049251-221/2016, vypracovaný súkromným geodetom N.B. Z. K. dňa 19. septembra 2016, autorizačne overený dňa 19. septembra 2016 a úradne overený dňa 30. septembra 2016 N. T. X. na reálne rozdelenie nehnuteľnosti. Geodet, ktorý vypracoval znalecký posudok bol vypočítaný v konaní pred súdom prvej inštancie, kde navrhol rozdeliť pozemok parcelného č. XX C. výmere 415 m², pretože tento pozemok je reálne deliteľný na tak veľké časti, aké sú spoluvlastnícke podiely a aby mal každý prístup k nehnuteľnosti a aby sa mohol dostať k svojej nehnuteľnosti aj pešo. Hranicu medzi pozemkami parcelných č. XX/XX a č. XX/XX tvorí stena, ktorá tvorí veľký výškový rozdiel viac ako 2 m. Odvolací súd, vychádzajúc z individuálnych okolností danej veci, z vypracovaného geometrického plánu predloženého žalobkyňou, ktorý umožňuje reálne rozdelenie nehnuteľnosti, ako aj z výpovede geodeta a zo samotnej ohliadky na mieste samom dospel k záveru, že je celkom dobre možné aj po faktickej, technickej a funkčnej stránke nehnuteľnosť parcelného č. XX reálne rozdeliť. Z predloženého geometrického plánu, ako aj z listov vlastníctva odvolací súd zistil, že na pozemku parcelného č. XX a č. XX má postavený rodinný dom žalobkyňa, ktorý je vedený na LV č. XXXX a žalovaná po odkúpení spoluvlastníckych podielov aj s domovou nehnuteľnosťou vlastní rodinný dom postavený na pozemku parcelných č. XX H. XX, zapísaného na LV č. XXX a č. XXX. Podľa názoru odvolacieho súdu, jedinou prístupovou cestou na nehnuteľnosť parcelného č. XX tak vo vlastníctve žalobkyne, ako aj žalovanej, je prístup z Y. o ulice. Takto sa prístupová cesta na spoločnú nehnuteľnosť využívala aj v minulosti. Z vykonaného dokazovania jednoznačne vyplynulo, že vchod z Y. ulice bol vždy spoločným vchodom pre všetkých spoluvlastníkov do spoločnej nehnuteľnosti parcelného č. XX, a takto bola využívaná nielen stranami sporu, ale aj právnymi predchodcami. Odvolací súd ďalej argumentoval tým, že žalobkyňa, ako aj žalovaná budú mať v zmysle geometrického plánu zabezpečený svoj prístup k svojim nehnuteľnostiam cez novovytvorené pozemky registra „C“ parcelných č. XX/XX o výmere 21 m² a č. XX/XX o výmere 16 m², vytvorené geometrickým plánom N. Z. K. č. 35049251-221/2016 z 19. septembra 2016, ktoré preto prikázal do podielového spoluvlastníctva strán sporu žalobkyni v podiele 6/18-in k celku a žalovanej U. H. v podiele 12/18-in k celku. Novovytvorený pozemok parcelného č. XX/XX o výmere 23 m², ktorý predstavuje chodník pri domovej nehnuteľnosti vo vlastníctve žalobkyne a novovytvorený pozemok parcelného č. XX/XX o výmere 24 m², č. XX/XX o výmere 23 m² a parcelného č. XX/XX o výmere 108 m² prikázal v zmysle vyššie uvedeného geometrického L. N. Z. K. I. do výlučného vlastníctva žalobkyne v podiele 1/1. Novovytvorený pozemok registra „C“ parcelného č. XX/XX o výmere 91 m², č. XX/XX o výmere 23 m², č. XX/XX o výmere 18 m², č. XX/XX o výmere 18 m² a č. XX/XX o výmere 75 m² prikázal v zmysle geometrického plánu do výlučného vlastníctva žalovanej v podiele 1/1. Uvedené rozdelenie, zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva k pozemku parcelného č. XX uvedeným spôsobom považoval odvolací súd s prihliadnutím na veľkosť podielu, ale aj na účelné využitie veci za dobre možné, keď takýmto vysporiadaním podielového spoluvlastníctva budú mať zabezpečené vlastníci domov, tak žalobkyňa, ako aj žalovaná, riadny prístup k svojej domovej nehnuteľnosti. Odvolací súd bol toho názoru, že nebolo možné pristúpiť k inému variantu rozdelenia, dôsledkom ktorého by bola bez ďalšieho strata doterajšieho prístupu k nehnuteľnosti žalobkyni, tak ako sa doposiaľ realizoval. Vzhľadom na uvedené, predložený geometrický plán žalovanou v odvolacom konaní, ktorý bol vypracovaný vyhotoviteľom MHLGEO, s. r. o., Záhradnícka 16, Komárno pod č. G1-316/2023 dňa 23. februára 2023 N. H. T., ktorý bol úradne overený dňa 14. marca 2023 N. Q. Ď.D., bol podľa názoru odvolacieho súdu z vyššie uvedených dôvodov nerealizovateľný z dôvodu, že vysporiadaním podielového spoluvlastníctva v zmysle predloženého geometrického plánu žalovanou by žalobkyňa mala znemožnený svoj vstup na svoju nehnuteľnosť. V tejto súvislosti zdôraznil, že žalobkyňa nemala zriadené právo vecného bremena spočívajúceho v práve prechodu cez pozemok registra „C“ parcelného č. XX, ktorý je vo vlastníctve štátu a v správe Okresného súdu Komárno. Navyše podotkol, že Slovenská republika ako vlastníčka pozemku registra „C“ parcelného č. XX nebola účastníkom tohto konania.

2.4. Z ustanovenia § 142 ods. 3 Občianskeho zákonníka vyplýva, že súd má právo oprávnene zriadiť vecné bremeno v prípade zrušenia a vyporiadania podielového spoluvlastníctva rozdelením veci. Z

ohliadky na mieste samom vyplynulo, že na novovytvorenom pozemku parcelného č. XX/XX, ktorý bol prikázaný do vlastníctva žalovanej, sa nachádza vodovodná šachta a vodovodná prípojka, ktoré vedú do pozemkov registra „C“ na parcelných č. XX a č. XX, ktoré sú vo vlastníctve žalobkyne. Z uvedeného dôvodu preto odvolací súd zriadil vecné bremeno spočívajúce v povinnosti žalovanej ako vlastníčky pozemku parcelného č. XX/XX strpieť na svojej nehnuteľnosti vodovodnú šachtu a vodovodnú prípojku v prospech vlastníka pozemku registra „C“ parcelného č. XX a č. XX, teda žalobkyne.

2.5. Následne odvolací súd skonštatoval, že vzhľadom na zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva medzi žalobkyňou a žalovanou v závislosti od veľkosti ich spoluvlastníckych podielov bolo potrebné rozhodnúť aj o vyplatení primeranej náhrady, ktorú je potrebné vykladať ako hodnotový ekvivalent vyjadrený v peniazoch, umožňujúci podľa miestnych podmienok obstaranie obdobnej veci, predstavovaný podielom spoluvlastníka, ktorý bol prisúdený ostatným spoluvlastníkom. Primeranou náhradou je teda príslušný podiel zodpovedajúci všeobecnej cene. Žalobkyňa v konaní predložila znalecký posudok č. 49/2017 znalca N.. I. U., ktorým bola stanovená všeobecná hodnota pozemkov, ktorý pozemky registra „C“ parcelných č. XX/XX, Č.. XX/XX H. Č.. XX/XX zapísané na I. Č.. XXX pre k. ú. W. stanovil v rozsahu 274 m² na celkovú hodnotu 19 200 eur. Podľa LV č. XXX k. ú. W. pozemok registra „C“ parcelného č. XX o výmere 415 m² predstavuje spoluvlastnícky podiel žalobkyne výmeru 138,33 m², čo predstavuje jej podiel na nehnuteľnosti 6/18-in a podiel žalovanej predstavuje výmeru 276,66 m², čo zodpovedá jej spoluvlastníckemu podielu 12/18-in. Po zrušení a vyporiadaní podielového spoluvlastníctva žalobkyňa nadobudne výmeru 167,33 m² a žalovaná nadobudne výmeru 247,67 m². Skutočnosť, že žalobkyňa nadobudla nad rozsah jej pôvodného spoluvlastníckeho podielu výmeru 29 m², vychádzajúc zo všeobecnej hodnoty nehnuteľnosti podľa znaleckého posudku č. 49/2017 znalca N.. I. U.I., ktorá predstavuje sumu 69,92 eura/m², potom primeraná náhrada, ktorú je povinná žalobkyňa žalovanej vyplatiť, je suma vo výške 2 027,68 eura, ktorú sumu jej odvolací súd uložil zaplatiť žalovanej do troch dní od právoplatnosti rozsudku.

2.6. Uplatnené odvolacie námietky žalovanej odvolací súd považoval za nedôvodné. Vo vzťahu k pripusteniu zmeny žalobného návrhu žalobkyňou po vykonaní obhliadky, súd prvej inštancie uznesením č. k. 8C/12/2017-419 z 23. septembra 2019, pripustil zmenu. V kontexte uvedeného zdôraznil, že v konaní o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva súd nie je viazaný žalobným návrhom. Ako nedôvodné považoval aj námietky týkajúce sa nedoručenia žalovanej vyjadrenie žalobkyne z 19. septembra 2019, ktoré bolo doručované jej právnomu zástupcovi, ako aj tvrdenú nevedomosť o vykonaní dôkazu -výsluchu geodeta N.. Z. K., ktorého navrhol vypočítať právny zástupca žalovanej. K návrhu na vykonanie znaleckého dokazovania, či z technického hľadiska je dobre možné vyporiadanie sporného pozemku, ako aj k námietke k znaleckému posudku č. 49/2017 vypracovanému N.. I. U., odvolací súd poukázal na to, že s uvedeným návrhom, ako aj s námietkou sa vysporiadal súd prvej inštancie s poukazom na ustanovenie § 167 CSP. Skonštatoval, že žalovaná nepredložila dôkaz, ktorý by spochybnil, resp. vylúčil reálnu deľbu nehnuteľností. Rovnako nepredložila ani znalecký posudok, ktorý by účinne poprel predložený znalecký posudok žalobkyňou na stanovenie všeobecnej hodnoty nehnuteľností. K ďalšej námietke týkajúcej sa tvrdenia, že pozemok parcelného č. XX je zahrnutý v pamiatkovom území mesta W., odvolací súd uviedol, že aj keď parcelácia predstavuje neoddeliteľnú súčasť historickej a pamiatkovej identity každého sídla a je jednou zo základných pamiatkových hodnôt sídla, vychádzajúc aj z predloženého súpisu zásad pamiatkovej zóny, pôdorys pôvodného pozemku parcelného č. XX zostal zachovaný s tým, že predmetom tohto konania bolo len vnútorné usporiadanie spoluvlastníckych vzťahov súčasných spoluvlastníkov. Zásady ochrany pamiatkovej zóny zdôrazňujú len potrebu zachovania pôdorysných črt pôvodných pozemkov a dodržiavanie pôvodnej urbanistickej štruktúry. K namietanému posúdeniu existencie dôvodov hodných osobitného zreteľa v zmysle § 142 ods. 2 Občianskeho zákonníka odvolací súd akcentoval, že predmetom konania bol len pozemok parcelného č. XX a žalovaná nepredložila dôkazy, ktoré odôvodňovali existenciu dôvodov hodných osobitného zreteľa, pre ktoré by bolo potrebné žalobu zamietnuť. Napokon podotkol, že žalobkyňa nemá zriadené žiadne právo spočívajúce v práve prechodu, vstupu alebo vecné bremeno, ktoré by nasvedčovalo tomu, že má zabezpečený iný prístup cez pozemok parcelného č. XX k svojim nehnuteľnostiam. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol v súlade s ustanoveniami § 396 ods. 1 a 2 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP.

3. Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podala dovolanie žalovaná (ďalej len „dovolateľka“), ktorého prípustnosť vyvodzovala z ustanovenia § 420 písm. f) CSP a § 421 ods. 1 písm. a) CSP. V rámci uplatneného dovolacieho dôvodu v zmysle § 420 písm. f) CSP namietala, že činnosť súdov nižšej inštancie žiaľ nenavodila spravodlivosť a adekvátny stav právnej istoty na strane sporových strán. Tvrdila, že došlo k odmietnutiu spravodlivosti tým, že sudy nižšej inštancie vôbec nerozhodovali o žalobnom návrhu žalobkyne zriadiť v jej prospech formou vecného bremena právo pešieho prístupu k jej nehnuteľnosti. Dôvodila, že sudy nevnímali, resp. odignorovali existujúcu prístupovú a príjazdovú plochu pre žalobkyňu popri súdnej budove a to k časti pozemku parcelného č. XX zapísaného na LV č. XXXX k. ú. W., ku ploche farebne vyznačenej na pripojenej snímke z katastrálnej mapy. Peši dokonca aj cez tzv. B. Z pohľadu základných práv je ústavne neudržateľný prípadný právny názor, podľa ktorého by z prieskumu podľa § 420 písm. f) CSP bol vylúčený prieskum takého súdneho rozhodnutia, pri ktorom sa namieta nesprávne právne posúdenie procesných noriem. Práve naopak, ustanovenie § 420 písm. f) CSP je priestorom ochrany tých základných práv, do ktorých bolo zasiahnuté rôznymi nesprávnymi procesnými postupmi a rozhodnutiami (nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 225/2020 z 15. apríla 2021). V tejto súvislosti vytkla súdom nižšej inštancie snahu vyhovieť žalobe žalobkyne, ktorej a priori nešlo o rozdelenie spoločného dvora, ale o získanie práva príjazdu a pešieho prístupu ku svojej nehnuteľnosti popri súdnej budove, špeciálne tak, aby mohla stavebnému úradu dokumentovať také právo a tak dosiahnuť vydanie dodatočného stavebného povolenia pre svojvoľne uskutočnenú prístavbu s garážou (judikát č. 15/1967, Zošit č. 2, str. 115, rozsudok Najvyššieho súdu ČSSR č. 4 Cz 67/1966 z 12. augusta 1966). Citujúc ustanovenie § 151 ods. 3 Občianskeho zákonníka následne tvrdila, že právo cesty automaticky neinvokuje právo príjazdu vozidlami. Žalovaná ani pri najlepšej vôli nemôže vytvoriť príjazdovú komunikáciu do garáže pre svoju susedu. To, že sudy na ploche dovtedajšieho spoločného dvora pozemku parcelného č. XX odobrili vytvorenie pseudo-chodníka na pozemku parcelných č. XX/XX a č. XX/XX o ploche 21 m² plus 16 m², dokonca zrejme kvôli umelému navýšovaniu plochy, pripísanej žalobkyňi zakreslenými na pripojenej mapke, ktorý pseudo-chodník fakticky končí pri obvodovej stene domu v majetku žalovanej nazvala karikatúrou práva. Ďalej dôvodila, že pridelenie týchto dvoch plôch - omrvínok v „rozsekanom“ bývalom spoločnom dvore v pomere 2/3 v prospech žalovanej a 1/3 v prospech žalobkyne je klasickým príkladom právne neprípustného tvorenia zdroja ďalších nezhôd a tenzií. V právnom štáte je úplne neakceptovateľné, aby súd svojim rozhodnutím programoval ďalšie problémy medzi sporovými stranami. Následne súdom oboch inšancií vyčítala, že ju reálne zbavili časti nehnuteľného majetku. Ako dôkaz uvedeného tvrdenia pridala aj výpočet 1/3 z 415 m² spoločného dvora predstavuje 138,33 m². Podľa súdnych rozhodnutí patrí žalobkyňi 155 m², k tomu 1/3 z 37 m², teda 12,33 m² v konečnom dôsledku 167,33 m². Podľa tých istých súdnych rozhodnutí patrí žalovanej 223 m², k tomu 2/3 z 37 m², teda 24,44 m² v konečnom dôsledku 247,44 m². Teda dovolateľke bolo odňatých 29,22 m². Akcentovala, že spoločný dvor bolo treba vnímať a riešiť v dvoch rovinách a to reálneho rozdelenia plochy o výmere 415 m² medzi dve spoluvlastníčky a kolaterálne bolo možné vyhodnotiť prístup a príjazd k oboj rodinným domom. V tejto súvislosti podotkla, že oba sudy sa dopustili hrubej procesnej chyby spočívajúcej v nerozhodnutí o návrhu žalobkyne na zriadenie práva pešieho prístupu Z. Y. ul. Podľa názoru dovolateľky mal byť spoločný dvor ponímaný ako nedeliteľná nehnuteľná vec s odkazom na právnu úpravu iných štátov. Následne s poukazom na premisy vyplývajúce z rozhodnutí Najvyššieho súdu Českej republiky a Ústavného súdu Českej republiky, dovolateľka tvrdila, že ich negovanie v napadnutom rozhodnutí predstavuje vadu arbitrárnosti. Podotkla, že požiadavka žalobkyne, aby mohla do svojho domu prejsť po ploche dovtedajšieho spoločného dvora napr. po zaparkovaní auta vo svojej garáži a obídení pravouhlého bloku domov z L. ulice na Y. ulicu, nesie evidentné znaky šikany. Konštatovala, že ak sa všeobecný súd v odôvodnení rozsudku totiž ústavne akceptovateľným spôsobom alebo vôbec nezaoberal zásadnou námietkou účastníka konania, ktorá mohla v konečnom dôsledku spochybniť základ nároku oponujúceho účastníka konania (v našom prípade požiadavku žalobkyne na právo cesty), treba chýbajúcu argumentáciu súdu považovať za prejav arbitrárnosti a teda za porušenie základného práva účastníka súdneho konania podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (sp. zn. II. ÚS 410/2006). Účastník civilného súdneho konania má legitímne právo očakávať, že súd rozhodujúci o jeho veci pozná právo (iura novit curia) a rozhodne podľa práva (I. ÚS 390/2008). Každý účastník súdneho konania pred všeobecným súdom má právo dôvodne očakávať, že súd jeho vec správne posúdi a nepôjde cestou omylov (I. ÚS

89/1999, I. ÚS 321/2008). V kontexte uvedeného akcentovala, že súdy oboch inštancií nepoznali, prípadne ignorovali judikáтуру, súdnou cestou zriadiť chodník cez budovu vo vlastníctve tretej osoby je podľa nej a priori právny nonsens. Dovolateľka sa nazdávala, že súdy oboch inštancií chceli obísť inštitút práva cesty a vlastne vytvoriť právo priechodu pre žalobkyňu cez budovu v majetku žalovanej, čo je právne absolútne vylúčené. Dovolateľka ďalej tvrdila, že žalobkyňa chcela v predmetnom súdnom procese dosiahnuť rozdelenie spoločného dvora, s čím žalovaná v podstate súhlasila, avšak nesúhlasila s nezákonnou nerovnovážnosťou. Podľa jej názoru súdy oboch inštancií nezohľadnili špecifiká danej veci a to reálny, každodenný a dlhodobý žalobkyňou využívaný príchod, ale aj príjazd osobným motorovým vozidlom cez plochu popri súdnej budove v Komárne, ako aj neprípustnosť zriadenia prechodu cez budovu/stavbu v majetku inej osoby. Použili chybný, formalistický, necitlivý, nespravodlivý výklad práva. Súdy oboch inštancií „rozsekali“ plochu bývalého spoločného dvora. Vytvorili množinu nových plôšok, nezmyslov, neobsahujúcich žiadne užívateľské racio. Prítom ešte aj odňali žalovanej možnosť pešieho východu, cez plochu spoločného dvora, smerom k Nádvoriu Európy, či už pri vychádzke do mesta, alebo aby sa dostala ku svojmu osobnému motorovému vozidlu tam parkovanému, či garážovanému. Dovolateľka trvala na tom, že žalobkyňa mala a má zabezpečený príchod i príjazd k svojmu pozemku, domu i garáži disponibilnou plochou časti pozemku parcelného č. XX popri súdnej budove peši, ešte aj z B. Q.L..

3.1. V súvislosti s uplatneným dovolacím dôvodom podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP dovolateľka namietala odklon od stabilného judikovania, že zriadiť vecné bremeno v prospech vlastníka stavby spočívajúce v práve cesty cez priliehly pozemok možno len a výlučne vtedy, ak prístup vlastníka k stavbe nemožno zabezpečiť inak. K uvedenému marginálne pristupuje aj nezákonnosť uloženia povinnosti žalovanej strpieť vecné bremeno zriadené v prospech žalobkyne a to dokonca bezodplatne, ako aj nespravodlivé rozhodnutie o procesnej úspešnosti strán sporu a ich povinnosti znášať trovy konania. Navrhla zrušiť napadnutý rozsudok, ako aj rozsudok súdu prvej inštancie a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. Zároveň podala návrh na odklad vykonateľnosti z dôvodu, keď podľa súdnych titulov by jej vznikla nemalá škoda.

4. Žalobkyňa vo vyjadrení k dovolaniu uviedla, že žalovaná v dovolaní v podstate rozoberá podľa jej názoru nesprávne vyhodnotený skutkový stav a opakuje svoje jednotlivé námietky, ktoré boli predmetom posudzovania v rámci rozhodovania odvolacieho súdu. Z dovolania nevyplýva, v čom mal spočívať nesprávny procesný postup súdu a znemožnenie žalovanej, aby uskutočňovala jej procesné práva. S námietkami žalovanej vyjadrenými v dovolaní sa odvolací súd vysporiadal a svoje rozhodnutie náležite odôvodnil, preto podľa názoru žalobkyne táto argumentácia nemôže založiť prípustnosť dovolania. K uplatnenému dovolaciemu dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP uviedla, že dovolanie nespĺňa náležitosti pre prípustnosť dovolania, nakoľko žalovaná nevymedzila dovolací dôvod, neuviedla, ktoré právne posúdenie pokladá za nesprávne, neuviedla, v čom táto nesprávnosť spočíva, a rovnako nevymedzila, v čom sa mal odvolací súd odkloniť od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Dovolateľka len citovala, že sa odvolací súd odklonil od stabilného judikovania, že zriadiť vecné bremeno v prospech vlastníka stavby možno len, keď prístup k stavbe nie je možné zabezpečiť inak. Podľa názoru žalobkyne odvolací súd na posúdenie prípadného ďalšieho prístupu žalobkyne vykonal rozsiahle dokazovanie, dokonca aj obhliadkou na mieste samom a správne so zákonom a skutkovým stavom skonštatoval, že jediný prístup žalobkyne k nehnuteľnostiam je možný len z ulice Y. a v tomto smere rozhodol. Tvrdenia dovolateľky o ďalšom možnom prístupe mimo ulice Y. považovala za zavádzajúce a v rozpore s existujúcimi dôkazmi a zisteným skutkovým stavom. Rovnako nezodpovedá skutočnosti tvrdenie, že by mal byť určený prístup zriadený cez budovu, keďže prístup je zabezpečený chodníkom, ktorý bol vždy v podielovom spoluvlastníctve vlastníkov jednotlivých budov a v zmysle rozhodnutia súdu bolo toto spoluvlastníctvo k prístupovej ceste ponechané. Navrhla dovolanie ako neprípustné odmietnuť. Uplatnila si náhradu trov dovolacieho konania. Zároveň žiadala nevyhovieť návrhu na odklad vykonateľnosti rozsudku.

5. Podaním z 22. augusta 2023 žalovaná doplnila dovolanie, v ktorom tvrdila, že vchod tzv. spoločná chodba v dome situovanom na pozemku parcelného č. XX pozdĺž Y. ul. v Komárne nepredstavuje žiadnu voľnú plochu, nepatrí a technicky ani nemôže patriť k spoločnému dvoru. Ide o podpivničený

priestor, prekrytý kontinuálne konštruovanou strechou objektu A. Pôdorysne ide o plochu parcelného č. XX/XX o výmere 11 m², pričom vnútorná plocha chodby, teda po odstránení stien predstavuje 8,25 m². Dôkazmi sú technický výkres firmy MHLGEO s. r. o., Komárno, Záhradnícka 16, IČO: 35 974 673 a znalecký posudok J. Š. z júna 1987. Ďalšie doplnenie dovolania predložené žalovanou z 27. septembra 2023 bolo predložené po uplynutí dovolacej lehoty (§ 434 CSP), na ktoré nebolo možné prihladať.

6. Podľa § 444 ods. 1 CSP dovolací súd môže na návrh odložiť vykonateľnosť napadnutého rozhodnutia, ak sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa.

7. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „dovolací súd“) príslušný na rozhodnutie o dovolaní (§ 35 CSP) nezistil splnenie podmienok pre vyhovieť návrhu na odklad vykonateľnosti napadnutého rozhodnutia, preto v súlade s ustálenou súdnou praxou o tom nevydal samostatné rozhodnutie.

8. Dovolací súd po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v neprospech ktorej bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) po preskúmaní, či dovolanie obsahuje zákonom predpísané náležitosti (§ 428 CSP) a či sú splnené podmienky podľa § 429 CSP, v rámci dovolacieho prieskumu dospel k záveru, že dovolanie je potrebné odmietnuť.

9. Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

10. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné sú vymenované v § 420 a § 421 CSP. Z citovaného ustanovenia *expressis verbis* vyplýva, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, tak takéto rozhodnutie nemožno úspešne napadnúť dovolaním.

11. Podľa § 420 CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

12. Podľa § 431 CSP dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada.

13. Hlavnými znakmi charakterizujúcimi procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP sú zásah súdu do práva strany sporu a nesprávny procesný postup súdu reprezentujúci takýto zásah znemožňujúci procesnej strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podstata práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrovanou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky a ich spravodlivé rozhodnutie (I. ÚS 26/94).

14. Ustanovenie § 420 písm. f) CSP zakladá prípustnosť a zároveň dôvodnosť dovolania v tých prípadoch, v ktorých miera porušenia procesných práv strany nadobudla intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces. V zmysle uvedeného ustanovenia treba za nesprávny procesný postup považovať postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zákonnému, ale aj ústavnoprávnemu rámcu, a tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom *denegatio iustitiae* (odmietnutie

spravodlivosti).

15. Pod porušením práva na spravodlivý proces vo všeobecnosti treba rozumieť taký postup súdu, ktorým sa účastníkom konania znemožní realizácia tých procesných práv, ktoré im právna úprava priznáva za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany ich práv a právom chránených záujmov v tom - ktorom konkrétnom konaní, pričom miera tohto porušenia znamená porušenie práva na spravodlivý proces; jeho súčasťou je aj náležité odôvodnenie rozhodnutia (sp. zn. II. ÚS 559/2018, III. ÚS 47/2019, 4Cdo/140/2019, 4Cdo/120/2019).

16. V rámci uplatneného dovolacieho dôvodu v zmysle § 420 písm. f) CSP dovolateľka namietala, že napadnuté rozhodnutie vykazuje znaky arbitrárnosti. V podstate nesúhlasila s hodnotením vykonaných dôkazov, na základe ktorých došlo k rozhodnutiu vo veci samej. Polemizovala so závermi súdov nižších inštancií o spôsobe rozdelenia spoločnej nehnuteľnosti s tým, že bola toho názoru, že súdy nižších inštancií nenavodili stav právnej istoty a došlo aj k odmietnutiu spravodlivosti vo vzťahu k nerozhodnutiu o žalobnom návrhu žalobkyne o zriadenie v jej prospech vecného bremena spočívajúceho v práve pešieho prístupu k nehnuteľnosti žalobkyne. Zároveň namietala náležité nevysporiadanie sa s jej uplatnenou argumentáciou v podanom odvolaní.

17. V preskúmvanej veci predmetom sporu bolo zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva reálnym rozdelením nehnuteľnosti vedenej na LV č. XXX pre k. ú. W. a to pozemku registra „C“ parcelného č. XX o výmere 415 m² zastavané plochy a nádvoria. Odvolací súd vychádzajúc z individuálnych okolností preskúmvanej veci, z vypracovaného geometrického plánu geodetom N.. Z.C. K. č.35049251-221/2016 dňa 19. septembra 2016, autorizačne overeného dňa 19. septembra 2016 a úradne overeného N.. T. X. dňa 30. septembra 2016, z ktorého vyplynula možnosť reálneho rozdelenia nehnuteľnosti, ako aj z výpovede geodeta a samotnej ohliadky na mieste samom dospel k záveru, že reálne rozdelenie nehnuteľnosti je možné po faktickej, technickej a funkčnej stránke, zohľadnením veľkosti spoluvlastníckych podielov, existujúcich domových nehnuteľností sporových strán nachádzajúcich sa pozemku parcelného č. XX a č. XX vedeného na LV č. XXXX pre k. ú. W. žalobkyne a na pozemku parcelných č. XX H. č. XX vedeného na LV č. XXX a č. XXX pre k. ú. W. žalovanej. Podľa názoru odvolacieho súdu jedinou prístupovou cestou na pozemok parcelného č. XX O.ak vo vlastníctve žalobkyne, ako aj žalovanej, je prístup z JÓ. ulice. Takto sa prístupová cesta na spoločnú nehnuteľnosť využívala aj v minulosti. Z vykonaného dokazovania jednoznačne vyplynulo, že vchod z JÓ. ulice bol vždy spoločným vchodom pre všetkých spoluvlastníkov do spoločnej nehnuteľnosti parcelného č. XX, a takto bola využívaná nielen stranami sporu, ale aj právnyimi predchodcami. V zmysle geometrického plánu je zabezpečený prístup k nehnuteľnostiam sporových strán cez novovytvorené pozemky registra „C“ parcelného č. XX/XX o výmere 21 m² a č. XX/XX o výmere 16 m², vytvorené geometrickým plánom N.. Z. K. č. 35049251-221/2016 zo dňa 19. septembra 2016, ktoré preto prikázal do podielového spoluvlastníctva žalobkyne v podiele 6/18-in k celku a žalovanej v podiele 12/18-in k celku. Novovytvorené pozemky parcelných č. XX/XX C. výmere 23 m², ktoré predstavujú chodník pri domovej nehnuteľnosti vo vlastníctve žalobkyne a č. XX/XX o výmere 24 m², č. XX/XX o výmere 23 m² a č. XX/XX o výmere 108 m², preto prikázal do výlučného vlastníctva žalobkyne v podiele 1/1. Novovytvorené pozemky registra „C“ parcelných č. XX/XX o výmere 91 m², č. XX/XX o výmere 23 m², č. XX/XX o výmere 18 m² a č. XX/XX o výmere 75 m² prikázal do výlučného vlastníctva žalovanej v podiele 1/1. Odvolací súd zdôraznil, že uvedených rozdelením spoločnej nehnuteľnosti v podielovom spoluvlastníctve strán nedošlo k zriadeniu práva vecného bremena spočívajúceho v práve prechodu cez pozemok registra „C“ parcelného č. XX, ktorý je vo vlastníctve štátu v správe Okresného súdu Komárno, ktorý vlastníak nebol stranou v spore. Pri určení primeranej náhrady za vyporiadanie spoluvlastníckeho podielu, odvolací súd vychádzal zo znaleckého posudku č. 49/2017 vypracovaného znalcom N.. I. U., ktorý stanovil všeobecnú hodnotu pozemkov registra „C“ parcelných č. XX/XX, č. XX/XX a č. XX/XX zapísaných na LV č. XXX L.re k. ú. W. o rozlohe 274 m² v celkovej hodnote 19 200 eur. Podľa LV č. XXX pre k. ú. W. pozemkov registra „C“ parcelných č. XX o výmere 415 m² predstavuje spoluvlastnícky podiel žalobkyne výmeru 138,33 m², čo predstavuje jej podiel na nehnuteľnosti 6/18-in a podiel žalovanej predstavuje výmeru 276,66 m², čo zodpovedá jej spoluvlastníckemu podielu 12/18-in. Po zrušení a vyporiadaní podielového spoluvlastníctva žalobkyňa nadobudla výmeru v rozsahu 167,33 m² a žalovaná nadobudla výmeru v rozsahu 247,67 m². Skutočnosť, že žalobkyňa nadobudla nad rozsah jej pôvodného spoluvlastníckeho podielu výmeru 29 m², vychádzajúc zo všeobecnej hodnoty nehnuteľnosti podľa znaleckého posudku č.

49/2017 znalca Ing. I. U.I., ktorá predstavuje sumu 69,92 eura/m², potom primeraná náhrada, ktorú je povinná žalobkyňa žalovanej vyplatiť, predstavuje suma 2 027,68 eura, k zaplateniu ktorej odvolací súd žalobkyňu zaviazal.

18. K namietanej arbitrárnosti dovolací súd uvádza, že Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) vo viacerých svojich rozhodnutiach, aktuálne napr. v uznesení sp. zn. III. ÚS 44/2022 z 27. januára 2022 uviedol, že arbitrárnosť sa v zásade môže prejavovať vo dvoch podobách. Procesná arbitrárnosť je hrubým alebo opakovaným porušením zásadných ustanovení právnych predpisov upravujúcich postup orgánu verejnej moci, hmotnoprávna (meritórna) arbitrárnosť sa prejavuje ako extrémny nesúlad medzi právnym základom pre rozhodovanie veci a závermi orgánu verejnej moci, ktoré sú vo vzťahu k tomuto právnemu základu neobhájiteľné všeobecne akceptovateľnými výkladovými postupmi (II. ÚS 576/2012). Z judikatúry ústavného súdu tiež vyplýva, že arbitrárnosť i zjavná neodôvodnenosť rozhodnutí všeobecných súdov je najčastejšie daná rozporom súvislostí ich právnych argumentov a skutkových okolností prejednávaných prípadov s pravidlami formálnej logiky alebo absenciou jasných a zrozumiteľných odpovedí na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (napr. IV. ÚS 115/03). Uvedené nedostatky pritom musia dosahovať mieru ústavnej relevancie, teda ich intenzita musí byť spôsobilá porušiť niektoré z práv uvedených v čl. 127 ods. 1 ústavy. O zjavnú neodôvodnenosť alebo arbitrárnosť súdneho rozhodnutia ide spravidla vtedy, ak sa zistí taká interpretácia a aplikácia právnej normy zo strany súdu, ktorá zásadne popiera účel a význam aplikovanej právnej normy, alebo ak dôvody, na ktorých je založené súdne rozhodnutie, absentujú, sú zjavne protirečivé alebo popierajú pravidlá formálnej a právnej logiky, prípadne, ak sú tieto dôvody zjavne jednostranné a v extrémnom rozpore s princípmi spravodlivosti (III. ÚS 305/08, IV. ÚS 150/03, I. ÚS 301/06).

19. Podľa názoru dovolacieho súdu dovolateľka nevytýka žiadne nedostatky v procesnom postupe odvolacieho súdu, jej nesúhlas s právnym posúdením odvolacieho súdu, nepredstavuje vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP (R 54/2012, sp. zn. 1Cdo/62/2010, 2Cdo/97/2010, 3Cdo/53/2011, 4Cdo/68/2011, 5Cdo/44/2011, 6Cdo/41/2011, 7Cdo/26/2010 a 8ECdo/170/2014). Skutočnosť, že dovolateľka má odlišný právny názor než odvolací súd, bez ďalšieho nezakladá a nedokazuje ňou tvrdenú vadu v zmysle § 420 písm. f) CSP. O arbitrárnosti (svojvôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (m. m. I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 383/06), čo sa netýka preskúmvanej veci.

20. V reakcii na dovolacie argumenty dovolateľky dovolací súd uvádza, že za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f) CSP nemožno považovať to, že odvolací súd napadnuté rozhodnutie neodôvodnil podľa predstáv sporovej strany. Do práva na spravodlivý proces nepatrí právo účastníka konania, aby sa súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov. Neznamená ani právo na to, aby bol účastník konania úspešný, teda, aby bolo rozhodnuté v súlade s jeho požiadavkami a právnymi názormi. Nie je porušením práva na spravodlivý proces iné hodnotenie vykonaných dôkazov, skutkových tvrdení účastníkov, ako aj iný právny názor súdu na dôvodnosť podaného nároku, resp. uplatnených námietok. Právo na súdnu ochranu nemožno stotožňovať s procesným úspechom účastníka, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníkov konania, vrátane ich dôvodov a námietok (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, I. ÚS 204/2010). Je však povinný na zákonom predpokladané a umožnené procesné úkony účastníka primeraným, zrozumiteľným a ústavne akceptovateľným spôsobom reagovať v súlade s platným procesným právom (II. ÚS 675/2014, IV. ÚS 252/04, IV. ÚS 329/04, III. ÚS 32/07).

21. K namietanému hodnoteniu dôkazu odvolacím súdom dovolací súd uvádza, že nesúhlas dovolateľky s procesným postupom odvolacieho súdu, s hodnotením dôkazov nemožno považovať za porušenie jej procesných práv. Zásada voľného hodnotenia dôkazov vyplývajúca z čl. 15 Základných princípov CSP v spojení s § 191 CSP, vyplýva z ústavného princípu nezávislosti súdov (čl. 46 ústavy) a znamená, že záver, ktorý sudca urobí o vykonaných dôkazoch z hľadiska ich pravdivosti a dôležitosti pre rozhodnutie, je vecou jeho vnútorného presvedčenia a jeho logického myšlienkového postupu. Hodnotenie dôkazov úvahou súdu však neznamená ľubovôľu, lebo hodnotiacia úvaha musí vždy zodpovedať zásadám formálnej logiky, musí vychádzať zo zisteného skutkového stavu veci a vykazovať

funkčnú a teleologickú zhodu s priebehom konania. Výsledky hodnotenia dôkazov sú súčasťou odôvodnenia rozhodnutia, v ktorom súd stručne, jasne a výstižne vysvetľuje, ktoré skutočnosti považoval za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonával ďalšie navrhnuté dôkazy a pod. Hodnotiacia úvaha súdov v danom prípade zodpovedá zásadám formálnej logiky, vychádza zo zisteného skutkového stavu veci a z odôvodnenia rozhodnutia vyplýva vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov a právnym posúdením. K tomu dovolací súd poznamenáva, že dovolanie nepredstavuje opravný prostriedok, ktorý by mal slúžiť na odstránenie nedostatkov pri ustálení skutkového stavu veci. Dovolací súd nemôže v dovolacom konaní formulovať nové skutkové závery a rovnako nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení, už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože na rozdiel od súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu v dovolacom konaní nemá možnosť vykonávať dokazovanie, lebo je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP). Dovoláním sa preto nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi nižších inštancií, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania, vrátane nesprávneho vyhodnotenia niektorého dôkazu. Dovolací súd síce má možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.) a či konajúcimi súdmi prijaté skutkové závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/04), čím by mohlo dôjsť k vade zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP, avšak v preskúmvanej veci dovolací súd takúto vadu nezistil. Ako nedôvodnú vyhodnotil dovolací súd napokon aj námietku žalovanej o nerozhodnutí o žalobnom návrhu žalobkyne v celom rozsahu, ktorý sa v priebehu konania menil (č. I. 351 a č. I. 419). Z dôvodu straty procesnej subjektivity pôvodne žalovaných 2/ a 3/ a následného nadobudnutia spoluvlastníckych podielov od ich právnych nástupcov žalovanou 1/, odvolací súd pokračoval v konaní len so žalovanou. Následne preto aj napadnutý rozsudok zmenil a žalobnému návrhu žalobkyne v zmysle podania z 12. januára 2023 v celom rozsahu vyhovel (v spise na č. I. 713 až 714), ktoré skutočnosti v konaní neboli sporné. Uvedeným procesným postupom nedošlo k porušeniu procesných práv žalovanej.

22. Do práva na spravodlivý proces nepatrí právo účastníka konania, aby sa súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov. Neznamená ani právo na to, aby bol účastník konania úspešný, teda, aby bolo rozhodnuté v súlade s jeho požiadavkami a právnymi názormi. Nie je porušením práva na spravodlivý proces iné hodnotenie vykonaných dôkazov, skutkových tvrdení účastníkov, ako aj iný právny názor súdu na dôvodnosť podaného nároku, resp. uplatnených námietok. Právo na súdnu ochranu nemožno stotožňovať s procesným úspechom účastníka, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníkov konania, vrátane ich dôvodov a námietok (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, I. ÚS 204/2010). Je však povinný na zákonom predpokladané a umožnené procesné úkony účastníka primeraným, zrozumiteľným a ústavne akceptovateľným spôsobom reagovať v súlade s platným procesným právom (II. ÚS 675/2014, IV. ÚS 252/04, IV. ÚS 329/04, III. ÚS 32/07).

23. Nadväzujúc na uvedené, dovolací súd konštatuje, že odôvodnenie uvedené odvolacím súdom v bodoch 8. až 18.6, ale aj v celom jeho kontexte s odôvodnením uvedeným súdom prvej inštancie, ktoré tvoria jeden celok vo vzťahu k ustáleniu zisteného skutkového stavu (IV. ÚS 372/08, IV. ÚS 350/09), spĺňa zákonné náležitosti odôvodnenia rozhodnutia vyplývajúce z ustanovení § 220 ods. 2 CSP a § 393 ods. 2 CSP. Základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy aj právo podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) v sebe zahŕňajú aj právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia (II. ÚS 383/2006). V preskúmvanej veci odôvodnenie rozsudku zodpovedá základnej, formálnej štruktúre odôvodnenia rozhodnutia. Súslednosti jednotlivých častí odôvodnenia a ich obsahové (materiálne) náplne zakladajú súhrnne ich zrozumiteľnosť aj všeobecnú interpretačnú presvedčivosť. Z jeho obsahu vyplýva vzťah medzi skutkovými zisteniami, aj úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej. V hodnotení skutkových zistení neabsentuje žiadna relevantná skutočnosť alebo okolnosť. Argumentácia odvolacieho súdu je koherentná a jeho rozhodnutie konzistentné, logické a presvedčivé.

24. Napokon sa odvolací súd dôsledne vysporiadal aj s uplatnenými odvolacími námietkami žalovanej

uvedeným najmä v bodoch 18. až 18.6., konštatovaním ich nedôvodnosti s prihliadnutím na výsledky vykonaného dokazovania a skutkové závery ku ktorým dospel. V podstatnom rozsahu uviedol, že aj keď parcelácia predstavuje neoddeliteľnú súčasť historickej a pamiatkovej identity každého sídla a je jednou zo základných pamiatkových hodnôt sídla, vychádzajúc z predloženého súpisu zásad pamiatkovej zóny sa zakotvuje požiadavka na zachovanie, údržbu, regeneráciu historického pôdorysu a parcelácie. Podľa názoru odvolacieho súdu zostal pôdorys pôvodného pozemku parcelného č. XX zachovaný s tým, že predmetom tohto konania bolo len vnútorné usporiadanie spoluvlastníckych vzťahov súčasných spoluvlastníkov. Zásady ochrany pamiatkovej zóny zdôrazňujú len potrebu zachovania pôdorysných črt pôvodných pozemkov a dodržanie pôvodnej urbanistickej štruktúry. Vo vzťahu k posúdeniu spôsobu rozdelenia, žalovaná namietala existenciu subjektívnych podmienok žalobkyne, ako aj existenciu objektívnych okolností, preto nepovažovala nehnuteľnosť za reálne deliteľnú, s poukazom na ustanovenie § 142 od. 2 Občianskeho zákonníka. K uvedenému odvolací súd poukázal na dôvody uvedené súdom prvej inštancie v bode 9. jeho rozsudku, ktorý dôvodil, že z hľadiska vyporiadania podielového spoluvlastníctva nie je možné posudzovať, či postavený prístrešok alebo tzv. terasa bez stavebného povolenia žalobkyňou je alebo nie čiernou stavbou, pretože vyvodenie dôsledkov je v kompetencii príslušného stavebného úradu. V kontexte uvedeného zdôraznil, že predmetom konania bolo možné rozhodnúť len o návrhu žalobkyne na zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva k pozemku parcelného č. XX. Uvedené námietky neboli spôsobilé zmeniť záver súdu prvej inštancie, ale aj odvolacieho súdu o tom, že nehnuteľnosť, ktorá je predmetom sporu je reálne deliteľná a žalovaná v rámci svojej obrany nepredložila také dôkazy, ktoré by odôvodňovali existenciu dôvodov hodných osobitného zreteľa, pre ktoré by bolo potrebné žalobu zamietnuť. K návrhu na doplnenie dokazovania ohľadne možnosti preverenia vstupu žalobkyne cez pozemok parcelného č. XX, či tento žalobkyňa využíva zdôraznil, že uvedený pozemok je vo vlastníctve štátu, v správe Okresného súdu Komárno, ktorého vlastníkom bol stranou v spore. Z dokazovania nesporne vyplynulo, že žalobkyňa nemá cez pozemok parcelného č. XX zriadené žiadne právo, či už právo prechodu, vstupu alebo vecné bremeno, ktoré by nasvedčovalo tomu, že žalobkyňa má zabezpečený iný prístup cez uvedený pozemok k svojim nehnuteľnostiam. Z uvedených dôvodov preto návrh na doplnenie dokazovania procesným uznesením zamietol na pojednávaní konanom dňa 1. júna 2023 (v spise na č. I. 774). V kontexte uvedeného preto vysporiadanie sa s uplatnenými podstatnými odvolacími námietkami možno považovať za dostatočné aj v súlade s ustanovením § 387 ods. 3 CSP.

25. Z ustálenej rozhodovacej praxe najvyššieho súdu vyplýva, že prípadný nedostatok riadneho odôvodnenia dovolaním napadnutého rozhodnutia, nedostatočne zistený skutkový stav alebo nesprávne právne posúdenie veci v zásade nezakladá vadu konania podľa § 420 písm. f) CSP (R 54/2012). Do úvahy preto neprichádza ani relevantnosť námietky, že odvolací súd nedostatočným odôvodnením napadnutého rozhodnutia dovolateľke znemožnil, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že by došlo k porušeniu jej práva na spravodlivý proces. V tejto súvislosti považuje dovolací súd za potrebné poznamenať, že odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia nemusí dať odpoveď na všetky odvolacie námietky uvedené v odvolaní, ale len na tie, ktoré majú pre rozhodnutie o odvolaní podstatný význam, ktoré zostali sporné, alebo na ktoré považuje odvolací súd za nevyhnutné dať odpoveď z hľadiska doplnenia dôvodov rozhodnutia súdu prvej inštancie (II. ÚS 78/05). Ako vyplýva aj z judikatúry ústavného súdu, iba skutočnosť, že dovolateľka sa s právnym názorom odvolacieho súdu nestotožnila, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti jeho rozhodnutia (I. ÚS 188/06). Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (II. ÚS 44/03, III. ÚS 209/04, I. ÚS 117/05; m. m. I. ÚS 218/2019).

26. Právo na spravodlivý proces je naplnené tým, že všeobecné súdy zistia skutkový stav a po výklade a použití relevantných právnych noriem rozhodnú tak, že ich skutkové a právne závery nepopierajú zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces, nie sú svojvoľné, neudržateľné a nie sú prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov. Nie je porušením práva na spravodlivý proces iné hodnotenie vykonaných dôkazov, skutkových tvrdení účastníkov, ako aj iný právny názor súdu na dôvodnosť podaného nároku, resp. uplatnených námietok. Právo na súdnu ochranu nemožno stotožňovať s procesným úspechom účastníka, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so

skutkovým a právnym názorom účastníkov konania, vrátane ich dôvodov a námietok (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, I. ÚS 204/2010).

27. Rovnako Európsky súd pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) stabilne judikuje, že súdne rozhodnutia musia v dostatočnej miere uvádzať dôvody, zároveň však nevyžaduje, aby na každý argument strany bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia, ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija proti Španielsku z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - A, s. 12, § 29, Hiro Balani proti Španielsku z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - B, Georgiadis proti Grécku z 29. mája 1997, Higgins proti Francúzsku z 19. februára 1998). Z práva na spravodlivú súdnu ochranu vyplýva aj povinnosť súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a návrhmi na vykonanie dôkazov strán s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (Kraska proti Španielsku z 29. apríla 1993; m. m. II. ÚS 410/06, I. ÚS 736/2016).

28. Vzhľadom na uvedené dôvody dovolací súd konštatuje, že z procesného postupu súdov nižšej inštancie nebola zistená existencia vady zmätočnosti, preto prípustnosť a ani dôvodnosť uplatneného dovolacieho dôvodu v zmysle § 420 písm. f) CSP nie je daná. Dovolaním sa nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi nižšej inštancie, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. Na hodnotenie skutkových okolností a zisťovanie skutkového stavu sú teda povolané súdy prvej inštancie a druhej inštancie ako skutkové súdy, a nie dovolací súd, ktorý je v zmysle § 442 CSP viazaný skutkovým stavom, tak ako ho zistil odvolací súd, a jeho prieskum skutkových zistení nespočíva v prehodnocovaní skutkového stavu, ale len v kontrole postupu súdu pri procese jeho zisťovania (I. ÚS 6/2018).

29. Podľa § 421 ods. 1 CSP dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri riešení ktorej sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom, rozhodovaná rozdielne.

30. Podľa § 432 CSP dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia.

31. Otázkou relevantnou podľa § 421 ods. 1 CSP môže byť len otázka právna, nie skutková. Môže ísť tak o otázku hmotnoprávnou, ako aj o otázku procesnoprávnou, ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení. Na to, aby na základe dovolania podaného podľa uvedeného ustanovenia mohlo byť rozhodnutie odvolacieho súdu podrobené meritórnemu dovolaciemu prieskumu z hľadiska namietaného nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 432 ods. 1 CSP), musia byť (najskôr) splnené predpoklady prípustnosti (vecnej prejednávateľnosti) dovolania, zodpovedajúce niektorému zo spôsobov riešenia tej právnej otázky, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a tiež podmienky dovolacieho konania, medzi ktoré okrem iného patrí riadne odôvodnenie dovolania prípustnými dovolacími dôvodmi a spôsobom vymedzeným v ustanoveniach § 431 až § 435 CSP (sp. zn. 4Cdo/64/2018). K posúdeniu dôvodnosti dovolania a teda vecnej správnosti napadnutého rozhodnutia, či dovolateľom napadnuté rozhodnutie skutočne spočíva na nesprávnom právnom posúdení, môže dovolací súd pristúpiť len po prijatí záveru o prípustnosti dovolania.

32. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP má osobitný význam vzájomný vzťah medzi „právnou otázkou“ a „rozhodovacou praxou dovolacieho súdu“. Pre právnu otázku v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP je charakteristický „odklon“ jej riešenia, ktorý zvolil odvolací súd od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Ide teda o situáciu, v ktorej sa už rozhodovanie senátov dovolacieho súdu ustálilo na určitom riešení právnej otázky a odvolací súd sa však svojím rozhodnutím odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (R 83/2018).

33. Do ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu treba zahrnúť aj naďalej použiteľné, legislatívnymi zmenami a neskoršou judikatúrou neprekonané civilné rozhodnutia a stanoviská publikované v Zbierkach súdnych rozhodnutí a stanovísk vydávaných Najvyššími súdmi ČSSR a ČSFR, ďalej v Bulletine Najvyššieho súdu ČSR a vo Výbere rozhodnutí a stanovísk Najvyššieho súdu SSR a napokon aj

rozhodnutia, stanoviská a správy o rozhodovaní súdov, ktoré boli uverejnené v Zborníkoch najvyšších súdov č. I., II. a IV. vydaných SEVT Praha v rokoch 1974, 1980 a 1986 (R 71/2018).

34. Ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu je vytváraná najvyššími súdnymi autoritami, ktorú vyjadrujú predovšetkým rozhodnutia a stanoviská najvyššieho súdu, ktoré sú (ako judikáty) publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky. Rozhodovanie v súlade s ustálenou súdnou praxou je naplnením spravodlivého procesu, princípu rovnosti právnej istoty a legitímneho očakávania strán (čl. 2 ods.1 a 2 a čl. 3 Základných princípov CSP). Do tohto pojmu však možno zaradiť aj prax vyjadrenú opakovane vo viacerých nepublikovaných rozhodnutiach najvyššieho súdu, alebo dokonca aj v jednotlivom, dosiaľ nepublikovanom rozhodnutí, pokiaľ niektoré neskôr vydané nepublikované rozhodnutia najvyššieho súdu názory obsiahnuté v skoršom rozhodnutí nespochybnili, prípadne tieto názory akceptovali a z hľadiska vecného na ne nadviazali (sp. zn. 3Cdo/6/2017, 3Cdo/158/2017, 4Cdo/95/2017, 5Cdo/87/2017, 6Cdo/21/2017 a 6Cdo/129/2017).

35. Dovolací súd posudzujúci procesnú prípustnosť uplatneného dôvodu v zmysle § 421 ods. 1 CSP v snahe autenticky porozumieť obsahu dovolania v súlade s § 124 CSP v spojení s čl. 11 Základných princípov CSP (I. ÚS 51/2020, III. ÚS 76/2021, III. ÚS 163/2021, I. ÚS 115/2020) dospel k záveru, že nastolená otázka dovolateľkou v znení: „zriadiť vecné bremeno v prospech vlastníka stavby spočívajúce v práve cesty cez príľahlý pozemok možno len a výlučne vtedy, ak prístup vlastníka k stavbe nemožno zabezpečiť inak“, nie je otázkou od riešenia, ktorej by záviselo napadnuté rozhodnutie.

36. V preskúmvanej veci napadnuté rozhodnutie nespočívalo na riešení nastolenej otázky, lebo napadnutým rozhodnutím nebolo zriadené vecné bremeno spočívajúce v práve cesty cez príľahlý pozemok, ale v povinnosti vlastníka nehnuteľnosti registra „C“ parcelného č. XX/XX teda žalovanej strpieť na nehnuteľnosti vodovodnú šachtu a vodovodnú prípojku vedúce do nehnuteľnosti registra „C“ parcelného č. XX a č. XX, vo vlastníctve žalobkyne. Pokiaľ v rámci vysporiadania zrušeného podielového spoluvlastníctva pozemku registra „C“ parcelného č. XX o výmere 415 m², zastavané plochy a nádvoria, zapísaného na LV č. XXX pre k. ú. W., odvolací súd vychádzajúc z geometrického plánu vypracovaného geodetom N. Z. K. č. 35049251-221/2016 z 19. septembra 2016, autorizácie overeným dňa 19. septembra 2016 a úradne overeným N. T. X.Š. dňa 30. septembra 2016, prikázal novovytvorené pozemky registra „C“ parcelných č. XX/XX o výmere 21 m² a č. XX/XX o výmere 16 m² do podielového spoluvlastníctva žalobkyne v podiele 6/18-in k celku a žalovanej v podiele 12/18-in k celku, správne zohľadnil veľkosť spoluvlastníckeho podielu, ako aj účelné využitie nehnuteľnosti tak, že takýmto vysporiadaním podielového spoluvlastníctva budú mať zabezpečený riadny prístup vlastníci k ich rodinným domom. Uvedeným vyporiadaním však nedošlo k zriadeniu práva vecného bremena spočívajúceho v práve cesty, preto dovolací súd konštatuje nevymedzenie dovolacieho dôvodu v súlade s náležitosťami vyplývajúcimi z § 432 ods. 2 CSP.

37. Na základe uvedených dôvodov dovolací súd odmietol dovolanie v súlade s § 447 písm. c) CSP vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu uplatnenému podľa § 420 písm. f) CSP a podľa § 447 písm. f) CSP vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 421 ods. 1 CSP, z dôvodu jeho nevymedzenia v súlade s náležitosťami vyplývajúcimi z § 431 až § 435 CSP.

38. O nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd rozhodol v súlade s § 453 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 CSP a zásadou úspechu žalobkyne, ktorej priznal nárok na ich náhradu proti žalovanej v plnom rozsahu v súlade s § 255 ods. 1 CSP. O výške náhrady rozhodne súd prvej inštancie v súlade s § 262 ods. 2 CSP.

39. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.